

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE

NR. 1 MARTS 2004

LOKALHISTORISK FORENING I HILLERØD KOMMUNE

Bestyrelsen

Formand: Margrethe Krogh Sørensen
Hestehavevej 13, 3400 Hillerød
Tlf. 4826 7232

Næstformand: Asger Berg
Søren Kierkegaardsvej 1, 3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689

Kasserer: Inge Elsøe
Ørnevej 10, 2970 Hørsholm
Tlf. 4586 6676 elsoe@get2net.dk

Sekretær: Eva Holm-Nielsen
Søren Kierkegaardsvej 1, 3400 Hillerød
Tlf. 4826 4689 emhn@ofir.dk

Jørgen Berner
Åvang 78, 3400 Hillerød
Tlf. 4826 0613

Per Andersen
Skippermosen 19, 3400 Hillerød
Tlf. 4826 8389

Lokalhistorisk Arkiv

Lisbet Schacht Hansen, Christiansgade 1,
3400 Hillerød. Tlf. 4820 1915
Åbningstider: Tirsdag 14-19. Torsdag 11-16
1. lørdag i måneden 10.30-13

Redaktion:

Margrethe Krogh Sørensen (ansvarshavende) og
Inge Elsøe

Bladet udkommer 3 gange årligt,
februar, maj og oktober.
Stof til bladet sendes til Margrethe Krogh Sø-
rensen.

Foreningens hjemmeside:
www.lfhk.dk

INDHOLD

SADELMAGEREN FORTÆLLER.....	3
<i>VED MARGRETHE KROGH SØRENSEN</i>	
HISTORIER FRA FREDERIKSBORG	
AMTS AVIS.....	12
<i>AF ORLA LARSEN</i>	
MEDLEMSBLADET.....	19
<i>AF MARGRETHE KROGH SØRENSEN</i>	

FORSIDE: Hans D. Jørgensens værksted Fre-
deriksværksgade 21. Foto: Sylvest Jensen

Kontingent årligt: 125,-
Studerende og pensionister: 75,-
Giro 704-4607
eller henvendelse til kassereren.

Tryk: A-Print, Espergærde
ISSN 0903-3505
© Copyright
Lokalhistorisk Forening i Hillerød Kommune

Sadelmageren fortæller

Ved Margrethe Krogh Sørensen

Dette interview med sadelmager Hans D. Jørgensen, i 2002, er lavet af Lokalhistorisk Forenings registreringsgruppe. Denne gruppe har optaget mange interviews med Hillerødborgere. Især med folk der har haft et erhverv/arbejdsplads, som enten er helt forsvundet i dag eller har ændret sig.

Jeg er født i 1911 på Gl. Holmegårdsvej i et langt hus, hvor der boede seks familier. Mit mellemnavn D betyder Dusinius – altså nr. 12, men vi var aldrig 12 børn hjemme på én gang. Mange børn var meget almindeligt dengang. Naboen havde 10 børn og på den anden side var de 8 børn. Jeg boede på Gl. Holmegaardsvej lige til jeg blev gift som 27-årig.

Min mor hed Marie Jørgensen. Hun var 45, da hun fik mig, og hun fik ikke flere børn, men blev gammel og døde som 93-årig. Hun var født i 1866 og døde først i 1960.

Min far hed Jens Peter Jørgensen. Han var født i 1868 og døde i 1932. Han var staldmester i Bruuns købmandsgård Slotsgade 36. Der hvor Lokalbanken ligger nu. Ingen af mine søskende lever i dag. Den sidste var en søster, der døde for få år siden. Hun blev 88 år.

BUDPLADSER

Barndommen var kort dengang. Allerede som otteårig fik jeg min første budplads. Det var hos boghandler Knud Poulsen i Slotsgade. I dag Høyer Olsens boghandel. Det var ikke rart. Fru Poulsen var slem. Der var hede klø. Man kunne ikke gøre noget godt nok. Det var ret kedeligt, så jeg holdt op. Jeg kunne ikke mere. Jeg turde dårligt gå hjem og fortælle det, men heldigvis gik det godt. Så kom jeg til Sundstrøms – nogle ældre mennesker, der ejede Slotsgade 3. De havde haft herrekviperingsforretning, men den havde sønnen nu overtaget. I gården var der skjortefabrik. Det var næsten som at komme i himmerige. Der skulle fejes hver morgen og så skulle der tømmes lokummer. Hver onsdag skulle spandene tømmes. De blev tømt i en møgkule midt i byen. Man gravede

det bare ned. Hver uge skulle jeg gøre det. Men det var næsten også det eneste, jeg skulle. Jeg skulle gå lidt i byen for frk. Sundstrøm. Hun boede sammen med sin far, der var over 80 år. Hun var selv ca. 60 år. Det var meget hyggeligt, og jeg var færdig allerede kl. 10 om formiddagen. Det var mens jeg gik i de små klasser, at jeg havde denne plads. Jeg fik 10 kroner om måneden, men man fik jo mere for pengene dengang.

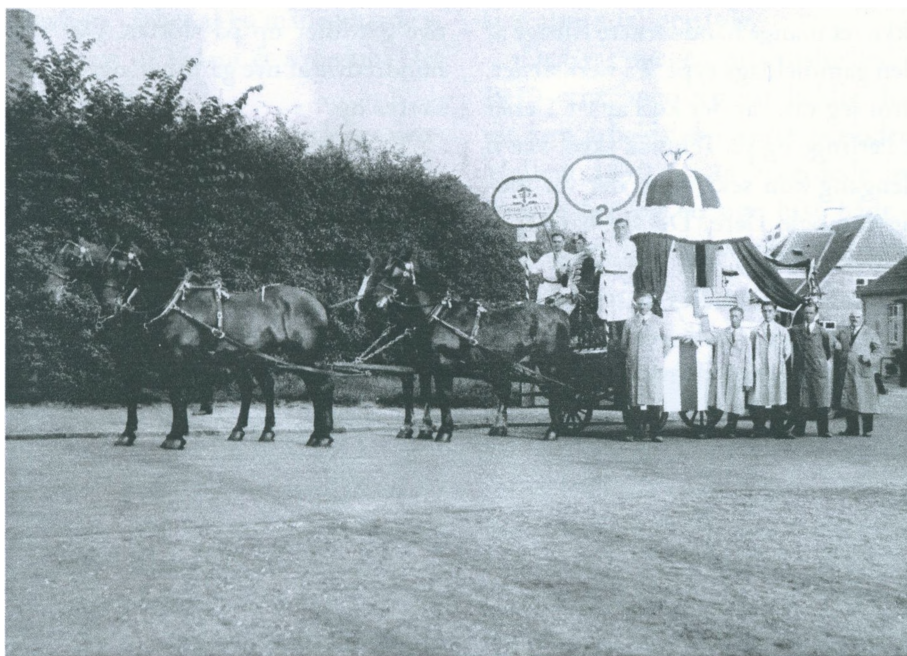
SKOLEN

Jeg var ikke mere end 6 år, da jeg kom i skole i Nyhuse Skole (hvor der nu er rådhus). Jeg kunne godt lide at gå i skole.

Senere fik jeg job som mælkedreng. Hver dag tidligt op alle ugens dage undtagen 1. juledag. Her fik jeg 15 kroner om måneden. Nogle gange vankede der oven i købet drikkepenge, så det blev til en del, syntes vi dengang – en hel guldgrube. Jeg kørte mælk om morgenen i Ullerød og var der et års tid. Vi startede gerne ved 7-tiden, når mælkemanden havde været ovre og få læsset, så kunderne fik frisk mælk. Vi var færdige til middag og så skulle vi i skole om eftermiddagen. Der var ikke noget, der hed fri. Der var langt fra Gl. Holmegaardsvej til skolen og vi gik. Man skulle først tjene til en cykel, og jeg var en 10-12 år, før jeg

havde sparet så mange penge sammen. Der var langt at gå, men der var dem, der havde endnu længere. Dem der boede på den anden side af Præstevang, skulle helt til Hammersholt. De skulle helt ud på den anden side, for der var fem huse, der hørte til Frederiksborg Slotssogn. Senere blev der en ordning, hvor man kunne få lov til at gå på Hillerød Kommuneskole, selv om man boede i Slotsognet, men det gjaldt ikke mig. Jeg gik til Nyhuse Skole. Vi måtte heller ikke køre på cykel til skole, for der var ingen steder, hvor vi kunne sætte cyklerne. Vi måtte ikke sætte dem på skolens grund.

Da jeg havde været mælkedreng i et år og kom i 3. klasse, skulle jeg gå i skole om formiddagen, så måtte jeg finde mig et andet job. Det var et værre skifteri. Jeg kom hos sadelmager Hansen, der boede i Slotsgade 32. Det var kulgrosserer Jul. Larsens ejendom. Der var jeg om eftermiddagen – rendte i byen og hjalp med at skille møbler på sadelmagerværkstedet, og hvad der ellers måtte være. Da jeg blev konfirmeret og kom ud af skolen, skulle jeg så finde noget om formiddagen. Jeg kom så hos en anden sadelmager Carl C. Jensen, der boede Slotsgade 69. Da jeg havde været der et stykke tid traf sadelmageren min far i gaden. ”Det er en meget rask dreng du har. Tror du ikke jeg kan få

Børnehjælpsdagens optog 1933. Sadelmagerens vogn. Hans D. Jørgensen står ved 2-tallet. Privat foto.

ham i lære.”, havde sadelmager Jensen sagt til min far. Så da min far kom hjem spurgte han mig, og så kom jeg i sadelmagerlære som 14-årig.

I SADELMAGERLÆRE

Møbler var slet ikke det samme, som i vore dage. Det var solidt, det der blev lavet dengang, for det skulle holde hele livet. Man begyndte med at bygge en stol op med gjorde, så satte man fjedre på, så snørede man med snøregarn, så satte man et stykke

lærred over, så blev den stoppet og så blev der et stolesæde ud af det. Så begyndte man på armene og lavede ryggen på nøjagtig samme måde. I armene var der ganske vist ikke fjedre, men det var der i ryggen. I vore dage er det meget lidt man kender til fjedre. De laves ikke engang her mere. Man skal have dem fra Sverige og de er meget dyre. I dag putter man bare skumgummi i. Alting bliver lavet med skumgummi. Stoffet bliver heftet op på et træskelet og polstret med skumgummi. Der er

ikke ret mange håndværkere tilbage af den gammeldags type. På værkstedet, hvor jeg var, var der kun ansat 1 eller 2 lærlinge og på Teknisk skole var vi dengang kun seks, men der var muligvis nogle flere. De var bare ikke tilmeldt skolen. Jeg tror, at de bare gik hjemme hos deres mester og lærte faget. Udover lærlingene var der et par drenge. Det afhang af hvor meget der var at lave. Det var rart at have dem, og de kunne tage fat. Der var en ældre dreng, og så kom der en ny lærling ind. Når den første lærling så forlod stedet, kom der en ny ind og så fremdeles. Jeg var i lære i 4½ år. Hele vinteren gik vi på Teknisk skole om aftenen fra kl. 17.30. Når man havde fyraften kl. 16.30, var det lige hurtigt hjem for at få lidt mad, hvis den var færdig, ellers måtte man vente. Det var nogle lange dage. Jeg var først hjemme ved 21.00-21.30-tiden.

UDFORDRINGER

Jeg havde meget arbejde på slottet. Ved branden (1859) brændte de fine gobeliner. Der var nu vævet nye gobeliner i Frankrig. De kom i ruller og skulle spændes ud. Når de var spændt stramt ud, blev de gjort våde. Når de så tørrede var de fine. Jeg var med til, at sætte alle gobelinerne i Riddersalen op. Det var et spændende arbejde. Jeg var også med til at sætte

nye gardiner op på slottet. Der var hundredvis af nye gardiner, der skulle sættes op.

Et andet spændende arbejde var sæder til biler. I starten var der ikke ret mange biler, og det tog også nogen tid inden indtrækket skulle repareres. Også sæder og andet indtræk til ru-tebiler lavede vi. Dette arbejde påtog min mester sig. Senere blev det en stor del af vores arbejde. Vi lavede også sæder til togene – både Frederiksværksbanen og Gribskovbanen. Det var et alsidigt arbejde, men primært var det møblerne, det handlede om. Vi lavede alle de møbler selv, som vi solgte i forretningen.

UDLÆRT

I 1930 blev jeg svend. Mit svendestykke var en lænestol. Jeg har et billede af den. Den blev solgt i forretningen. Jeg fik en bronzemedalje for den. Det var en lænestol, der hørte til et møblement. Desværre var min mester gammel, så jeg var kun hos ham i seks dage, så lukkede butikken, men han havde sørget for, at jeg kunne komme hos en sadelmager i Helsingør. Jeg startede der allerede dagen efter. Det var et stort værksted med tre-fire svende. Der var virkelig knald på. Der blev lavet rigtig meget. Vi havde en del arbejde til de nye skibe, der blev bygget på

Værftet. I løbet af en måned havde vi klaret alt til sådant et nyt skib. Det var pragtfuldt.

Priserne var helt anderledes dengang. Et stort pænt møblement godt overpolstret kostede 700-800 kr. med sofa og to stole eller sofa og

fire almindelige stole.

Der var megen arbejdsløshed i 1930-erne, men jeg var heldig. Jeg var kun arbejdsløs i korte perioder. Mellem 1930 og 33 arbejdede jeg en uge her og en uge hist både i Helsingør, Helsingørsgade og i Al-

Det flotte svendestykke. Privat foto.

lerød. Men i 1933 kom jeg til H. P. Nielsen i Helsingørsgade, og der blev jeg ikke fyret fra. Arbejdstiden var på 48 timer. 8 timer hver dag fra 7.30 til 16.30. Frokosten kom så oveni. Den betalte vi selv. Dengang hørte både tæpper og gardiner med til seldmagerhåndværket. Der var ingen gardinmontører. Både tæpper og linoleum tog vi os af. Det var meget alsidigt. Når vi sådan var ude, var det ikke altid let at holde frokost, men jeg kunne godt lide at arbejde ude. Det var heller ikke altid let at blive færdig med arbejdet. Det skulle jo gøres ordentligt, så det måtte tage den tid, der var nødvendigt. Man kunne gå i flere dage og hænge gardiner op. Jeg kan huske, at der flyttede nogle københavnere ind på "Ulegården" i Nr. Herlev – en ret stor gård. Jeg så dem kun én gang. Jeg fik besked på at hænge gardiner op, og det gjorde jeg så.

Jeg forlod H.P. Nielsen i 1947, og det var mester ret ked af. Han var en gammeldags mester, der en gang imellem gik ud og tog en lille en, og så så vi ham ikke i en dags tid eller to. Når det skete, var det mig der skulle passe forretningen, så derfor fik jeg lyst til at starte som selvstændig. Jeg fik mit eget værksted i kælderen i Frederiksværksgade 12, og mange af H. P. Niensens kunder gik over til mig. Jeg fik snart en svend og en lærling.

ÆGTESKAB

Da min far døde i 1932, og jeg først blev gift i 1937, var der en del år hvor jeg, skønt jeg boede i Helsingør hos min mester, kom hjem til min mor så at sige hver lørdag og søndag. Anita lærte jeg at kende, da hun arbejdede i en forretning i den samme ejendom, hvor H. P. Nielsen havde værksted. Jeg kom tit derind og handlede, og vi blev forlovet og gift. Anita kom fra Skuldelev i Hornsherred.

Da vi blev gift i 1937 boede vi først på Jensensvej i en lille lejlighed. Huslejen var 35 kr. Senere fik vi en lejlighed i Frederiksværksgade 19. Det var gennem en overkustode på slottet, Schmidt (som jeg kendte fordi jeg havde arbejdet meget på slottet). "Den kan du godt få". Den var lidt dyrere, idet vi betalte 165 kr. hver tredje måned. På det tidspunkt tjente jeg 60 kr. om ugen, så det var en stor del af min løn, der gik til huslejen. Der var tre dejlige, store værelser. Naboen var en enlig dame, som vi skulle dele toilet med på gangen. På Jensensvej skulle vi ned i gården. I Frederiksværksgade boede vi fra 1940-1953. I 1953 døde maler Olsen, (malermester Johannes Olsen), der boede ved siden af. Fru Olsen ville gerne sælge, så den købte jeg, og byggede værksted i gården. Det nye værksted var meget bedre end værkstedet i nr. 12. Delt op i to

dele. Den ene halvdel til biler – den anden til møbler. Jeg havde lidt problemer med at få lov til at bygge et værksted. Der skulle jo søges om det og sognerådsformanden, der var inspektør og hed Lassen, ville ikke give mig lov til at bygge. Der måtte ikke ligge fabrikker i Frederiksværksgade. Men til sidst måtte han give sig. Han var gode venner med dampvaskeriets ejer Rogert Jensen. Så jeg gik over til Jensen og spurgte, hvordan det kunne være, at han kunne få lov til at bygge, når jeg ikke kunne få lov til det. Det skal siges, at jeg kendte Rogert Jensen godt. Det var nemlig altid mig, der reparerede hans maskiner, når de gik i stykker. Når transportbåndet ikke ville transportere tøjet til stryging. ”Selvfølgelig kan du få lov til at bygge”, sagde Jensen. ”Du skal bare komme herover kl. 4 så bliver det klarret.” Dagen efter kunne jeg begynde at bygge. Det skulle bare være fri for lugt, støj og røg. ”Du skal have en tegning af det, men begynd du bare, så kan vi få tegningen senere.” Det var i 1956. Jeg havde to eller tre svende.

ARBEJDET

Jeg havde meget overarbejde. På Hotel Leidersdorff havde de nogle store gulddrammer, hvor der var sat en gobelin med et flot mønster i. Disse var blevet helt sorte af røg, støv og hvad

der nu hænger i sådan nogen. Man havde bestemt, at de skulle fornyes, og det blev de. Det skulle ske fra kl. 23 til om morgenen kl. 6. Det skulle være sådan, at man kunne bruge restaurationen, så derfor skulle det forgå om natten. Det gjorde jeg så en hel uge. Efter nattens arbejde gik jeg hjem, blev vasket og gik så på arbejde kl. 7. Efter normalt arbejde gik jeg kl. 16.30 hjem, spiste og sov til jeg blev vækket kl. halv elleve. Så kunne jeg lige nå en kop kaffe, inden jeg gik ned til Leidersdorff kl. 23.

I de mange år, jeg lavede møbler ændrede det sig ikke væsentligt, først da der kom skumgummi skete det noget. I 1950-erne skete der noget idet slagteridirektør Thorsen-Nørgaard lavede en fabrik i Randers, hvor han genanvendte grisenes børster, som sammen med gummi, kunne bruges til alt muligt. Op igennem 50-erne begyndte der også at komme billige møbler fra fabrikker såsom IKEA og FDB. Efter den tid var det mest ompolstringer vi lavede. Mange ville stadig gerne bevare de gode gamle ting i deres hjem.

POLITISK LIV

Jeg blev interesseret i politik for mange år siden. Jeg meldte mig ind i Venstreforeningen og kom i bestyrelsen i 1950-erne og blev næstformand. Vi havde en formand, Ingerslev Hansen,

som desværre døde, og så måtte jeg jo træde til som formand. Jeg var formand i godt seks år fra 1959-1966, og de sidste 4 år var jeg i sognerådet og var med til at beslutte sammenlægningen af Frederiksborg Slotssogn og Hillerød. Det var et stille og roligt sogn, der arbejdede meget fornuftigt. I de fire år jeg var med, arbejdede vi meget med udbygningen af hele industriområdet med bl.a. Pharmasia. Hillerødsholms husmandssteder blev opkøbt og hele Vest-kvarteret planlagt. Lige før sammenlægningen havde man nedlagt Nyhuse Skole som skole, idet den nye Hillerødsholm-

skole var færdig til ibrugtagning. Man var lige ved at rive Stutmesterboligen ned. Jeg var med til at stemme for, at den ikke blev revet ned, mens andre talte for det modsatte. Efter nogle år kunne de godt se, at det var heldigt, at den ikke blev revet ned. Tømrermester Poul Jørgensen var sognerådsformand. Så var der byrådssekretær Hans Vistesen, murermester Peder Bredtoft og en landmand, der hed Marcher (gårdejer Aage Marcher) samt vejformand Harry Andersen. Den første tid, jeg sad i sognerådet, fik jeg ikke noget for det. Så blev det til 18 kr. for et møde, der varede op

Hans D. Jørgensen foran værkstedet Frederiksværksgade 21 i baghuset. 1981. Privat foto.

til to timer og 36 kr. udover to timer. Senere blev det sat op.

Da kommunerne blev lagt sammen, blev Venstreforeningerne det også og Hillerøds formand blev så formand. Så slap jeg. Jeg havde ikke lyst til at fortsætte i kommunalbestyrelsen efter kommunesammenlægningen, selv om jeg blev opfordret flere gange.

Frederiksborg Slotssogns kommunekontor startede oppe i Frederiksværksgade 6 indtil man overtog Nyhuse Skole, hvor man lavede kommunekontor. Der blev bygget en hel del om, så det var jo meget spændende. Jeg lavede en masse gardiner og tæpper, men det var inden jeg selv kom i sognerådet. På det tidspunkt var jeg i Mesterforeningen, men gik ud, da jeg ikke havde tid til det. Normalt arbejder man jo ikke, hvis man selv er involveret. Hillerøds kommunekontor var på Torvet. Politiet ville gerne overtage hele bygningen og havde bedt Byrådet om at finde et andet sted, så det var meget passende at flytte det hele til Nyhuse Skole.

ANDRE TILLIDSHVERV

Jeg har også siddet i bestyrelsen for Grethe Christiansens børnehaven. Jeg sad der som repræsentant for kommunen i 16 år. Så byttede jeg den ud med børnehaven på Thursvej fra den

blev bygget i 1970. Så har jeg siddet i Ligningskommisionen i 12 år.

FAMILIEN

Vore børn, Lise og Niels, er født i henholdsvis 1937 og 1940. Min hustru gik hjemme og passede hus og børn. Det var på gammeldags maner. Ikke noget med børnehaven. Det klarede mor selv.

Når jeg ser tilbage, så har jeg fortrudt, at jeg fik mig rodet ind i så meget. Ikke at det ikke var interessant, men det betød, at min kone måtte være meget alene og at jeg ikke så meget til børnene, mens de var små. En dag, efter at børnene var flyttet hjemmefra, havde min kone købt et fjernsyn, da jeg kom hjem om aftenen. Hun måtte stille med mad på de mest uheldige tidspunkter af dagen. En dag måske kl. 4 en anden måske langt efter almindelig spisetid.

Da jeg blev 70, besluttede jeg at holde op som sadelmager og flyttede ud på Akacievej.

Historier fra Frederiksborg Amts Avis' ældre årgange

Af Orla Larsen

FLYVEPLADSEN I NR. HERLEV

På en af Herlevgårds marker syd for Kollerød Å lå Sylvest Jensens flyveplads. Her havde han opført tre store hangarer ud mod Lyngevejen med plads til sine mange KZ-maskiner, og her foregik træningen til det store luftcirkus, som havde premiere den 29. april 1950 – og som sluttede i september samme år med et pænt underskud. Det var en stor oplevelse for os drenge at kunne færdes derude på pladsen blandt flyvemaskinerne og piloterne og opleve træningen med de halsbrækkende numre på nært hold. Billed-Bladet bragte den 31. januar 1950 en flere siders fotoreportage om Sylvest Jensens luftcirkus. Her følger nogle uddrag fra Amtsavisens omtale:

Den 31. januar 1950:

„I FULD FART OVER NR. HERLEV

Erhvervsflyveren, Løjtnant Sylvest Jensen og hans folk er, som meddelt i fuld Gang med Træningen til det store Luftcirkus-Program, og vi bringer i Dag et Par Billeder, som gi-

ver et godt Indtryk af, hvad denne flyvende Cirkus vil byde paa.

Det øverste Fotografi er taget 2-3 Hundrede Meter oppe i Luften – over Nr. Herlev-Eggen – og viser den tidligere Royal Air Force-Flyver Palle Johnsson staaende ovenpaa Flyvemaskinens Vinger i nogle specielt indrettede Staalsko. Maskinen er i fuld Fart.

Billedet ved Siden af ser maaske knapt saa dramatisk ud, men det her viste Nummer bærer ikke desto mindre til et af de mest nervepirrende, Sylvest Jensens Luftcirkus byder paa. En Maskine, ført af en af Sylvest Jensens dygtige Piloter, drøner lige hen over Jordsmonnet, hvor den med en Tap, anbragt paa den ene Vinge, flænger et udspændt Lærred. Under Manøveren befinder den ene Vingespids sig i ganske kort afstand fra Jorden, saa der skal baade stor Rutine og Aandsnærværelse til at klare sig vel igennem denne halsbrækkende Situation.“

*Forsiden af Frederiksborg Amts Avis
tirsdag den 4. april 1950.
Affotograferet af Allan Nørsgaard.*

Frederiksborg Amts Avis

NR. 50

TIRSDAG DEN 4. APRIL 1950

72. AARGANG

To Luftcirkus-Maskiner styrtet ned ved Hillerød under Dykning

Føreren af den ene Maskine dræbt — Hans Kollega slap med en Skramme paa den ene Haand — Fejlbedømmelse af Højden Aarsagen til Ulykken

LJUTNANT SYLVEST JENSENS LUFTCIRKUS blev i Gaar ramt af en Ulykke, der kostede en af Piloterne den 43-aarige Jens Rasmussen, Møllebakken 1, Hillerød, Livet. Under en Øvelse i „Styrt-Bombing“ brante hans Maskine Jorden et halvt Hundrede Meter fra Rangærerne paa Sylvest Jensens lille Flyveplads ved Nr. Herlev, 7 km. Syd for Hillerød. Fire Maskiner skulde dykke efter hinanden, og Rasmussen (af Førermaskinen). Ogsaa Maskine Nr. 2, der førtes af Erhvervsflyver Evald Holitz, Møllebakken 23, Hillerød, tog Jorden. Den kurede 2—300 Meter og fik Understellet flængt af, men Føreren slap med en Skramme paa den ene Haand.

Kort efter, at Ulykken havde fundet Sted, havde vi paa Flyvepladsen en Samtale med Evald Holitz, der gav os følgende Beretning om Omstændighederne ved Ulykken:

— Vi var fire Mand i Luften for at træne i Promotionsflyvning og skulde slutte af med „Styrt-Bombning“ af et Maal paa søve Flyvepladsen. Maskinerne gik ind paa Linjen, og Jens Rasmussen, der havde Jorden i sig, K. Z. 7. Jeg ledte baglæst, og som Nr. 3 og 4 kom mine Kammerater Thorvald Jensen og Svend Sørensen.

Ramte Jorden med 200 km i Timen

Rasmussen dykkede ned i Vind, og jeg ledte ham. Da han skulde raste Maskinen, og havde kun midlet for søvnen. Begge de kunde ikke faa Luft nok under Planerne. Han raste Jorden et halvt Hundrede Meter fra Rangærerne paa den ene Haand.

Sylvest Jensen overværede selv Ulykken

Ulykken overværede bl. a. af Sylvest Jensen selv, der som sædvanlig ledede Træningen i en Rækkevis paa Jorden. En af Ledendeinstruktørerne, Poul Kaj Hansen, der benyttede sin Frigid til at se paa Flyvningen, løb med det samme hen til en Vogn, der stod ved Flyvepladsen. Dengang blev

Jylland. Vi var gamle Kammerater. I 1924 mødte vi hinanden paa Hans Flyveplads, og i de sidste fire Aar havde han flygtet hos mig. Han var en halskold Flyver, utroligelig frisk, et vellidt og i alle Henseender ubestribelig Mand. Hans bratte Død smækkede mig dybt. Raa, som vi kaldte ham, var den forsigtede af alle mine Folk. Han tog aldrig en Chance, det var almindelig kendt blandt Flyvere. Alle satte Pris paa ham. Han var en god Kammerat.

Luftcirkus-Planerne

— Vi Ulykken faa ingen Indflydelse paa Luftcirkus-Planerne? — Jeg kan ikke i Dag bestemt sige om vi fortsætter, men jeg tror det. Jeg har dengang Spørgsmaalet med mine Flyvere. Giver vi nok, vil vi faa det, som om vi svigter en løb. Vi Dor paa, at vi kan udrette et Stykke Propagandarbejde for os. Vi Dor paa, at vi kan udrette et Stykke Propagandarbejde for os. Vi Dor paa, at vi kan udrette et Stykke Propagandarbejde for os. Vi Dor paa, at vi kan udrette et Stykke Propagandarbejde for os.

Staten Luftfartstilsyn blev straks underrettet om Ulykken, og i Løbet af Eftermiddagen forestog Ingeniøren Helms Larsen og Helge Petersen sammen med Kontrolant Robert Jørgensen Undersøgelser paa Ulykketstedet. En Erklæring om Resultatet af disse Undersøgelser kan ventes offentliggjort af de første Dage.

Ogsaa Hillerød Polit. Kom. har

Lønder Sylvest Jensen som Mand, der ikke leder sine Folk taget Chancer. Flyverne er vejrrettede og uanfæktige.

Den drøbt Flyver efterlader sig foruden Hustru to Børn i Alderen fire og 11 Aar.

JORDEN RUND I REKORDPÅR. Ejersparret Diana og Robert Bütz, de unge Amerikanere, der søger at slaa Bill Odons Rekord i Jordflyvning med Jens Flyver, set her under Demonstrationen i Orla's Lufthavn, Paris. Deres Opfølgere i Luftværnene er hver Gang af stor Værdighed, hvilket er muligt, da Ejersparretne skiftes til at Jense Maskiner, medens der staaer i Jorden.

General Marshall: Indsatsen i det store Pokerspil er gjort

Marshall Hjælpens Fader advarer mod

Rottbølls Navn skal hædres

En Kreds af Mand fra Frihedsbewægelsen med bl. a. Biskop H. Orlund, Vib. la Cour, Direktør Schou, Redaktør Olesen, Direktør Jens Lillendahl m. fl. har udsendt en Odmærkning til at hædre Minnet om Christian Miesel Rottbøll ved at skrive hans Navn til et Værelse paa g. 4. Maj-Kolegium.

I Opraabet forespørges, hvorledes Rottbøll var en af dem, der gik forrest i Frihedsbekæmpelsen som den første Chef for Faldskærmskorpset, der erklærede Frihedsbekæmpelsen og den frie Verden og bragte os Værelse. Han talte paa sin Post som et Værelse. Rasmussen fr. de mange unge, der brugte efter.

For at indtage et Værelse startes en Selskab, hvis Kasserer er Foreningsforens Dax. Frihedsfødslen, Næstformand, København K. — Nr. 192.

Mystisk Pram til Helsingør i Aftes

Fundet drivende ved Hesselø

VED 20-Tiden i Aftes har en af Kristianiaens Patruljeføtoer, K. 3, opfundet en Pram, som blev fundet drivende mellem Hesselø og Kastellet Syd for Frøskil.

K. 3 indkom i Løbet af Aftenen til Helsingør Havn, hvor man har undersøgt Prammen. Matrinen Præmestruer oplyser, at man ikke mener, der ligger nogen Ulykke bag Fundet, selv om Prammen bærer tydeligt Præg af at være passet. Man savner ingen Mennesker, men Sagen vil nu blive undersøgt nærmere.

Den 16. marts 1950:

„I LUFTEN MED EN KOPI AF ELLEHAMMERS MASKINE

I en Flyvemaskine, der er en tro Kopi af den, hvormed Ellehammer foretog sine berømte Flyvninger i 1909, gik Flyveren Sylvest Jensen i Forgaars paa Vingerne i Kastrup Lufthavn. Maskinen er bygget af Firmaet Kramme & Zeuthen efter en Model – og den eneste Unøjagtighed er Motoren, der er fra 1922, fordi der ingen ældre findes.

Ellehammer-Maskinen bliver en af Attraktionerne i det store Luftcirkus, som Sylvest Jensen starter den 30. April og hvori 11 KZ3-Maskiner deltager.

Tirsdag den 4. april 1950:

„TO LUFTCIRKUS-MASKINER STYRTET NED VED HILLERØD UNDER DYKNING

Løjtnant Sylvest Jensens Luftcirkus blev i Gaar ramt af en Ulykke, der kostede en af Piloterne, den 43-aarige Jens Rasmussen, Møllebakken 1, Hillerød, Livet. Under en Øvelse i "Styrt-Bombning" ramte hans Maskine Jorden et halvt Hundrede Meter fra Hangarerne paa Sylvest Jensens lille Flyveplads ved Nr. Herlev, 7 km. Syd for Hillerød.

Fire Maskiner skulde dykke efter hinanden, og Rasmussen fløj Førermaskinen. Ogsaa Maskine Nr. 2, der førtes af Erhvervsflyver Evald Holtz, Møllebakken 23, Hillerød, tog Jorden.

Den kurede 2-300 Meter og fik Understellet slænget af, men Føreren slap med en Skramme paa den ene Haand.“

Den dræbte flyver efterlod sig foruden hustruen to børn i alderen 4 og 11 år. Påskelørdag blev Jens Rasmussen begravet fra Grindsted kirke.

Den 5. april 1950:

„LUFTCIRKUS-PLANERNE BLIVER GENNEMFØRT TRODS ULYKKEN.

Sylvest Jensen og hans Flyvere besluttede paa at fortsætte Arbejdet – Ny Maskine til 38,000 Kr. – Premieren forsinkes antagelig en Uge.“

Den 30. april 1950:

„3500 TIL LUFTCIRKUS-PREMIERE I HAARD BLÆST VED RINGSTED

Med faa Indskrænkninger gennemførtes dristigt og dygtigt det store Flyver-Program trods ugunstige Vejrforhold.“

Derefter var der opvisninger i Jylland, på Fyn, Lolland-Falster og Bornholm indtil turen kom til Hillerød i september måned.

Den 12. september 1950:

„LUFTCIRKUS I FORRYGENDE TEMPO PAA FAURHOLMS GRØNNE MARKER

Tusindtallig Menneskeskare til Opvisningen i Søndags“

Den 1. oktober 1950:

„Luftcirkus gav 1 Kr. i Underskud pr. Billet“

Den 5. januar 1951:

**„SYLVEST JENSEN VIL HOLDE OP MENS
LEGEN ER GOD**

*En Del af Luftcirkus-Materiellet sælges
– Fotoforretningen i rivende Udvikling.“*

NY BANESTRÆKNING

Fest og glæde var der i Nr. Herlev en strålende forårsdag i maj 1950. Jernbanen kom til byen! I årevis havde den gamle midtbane ligget der til ingen nytte, nu kom den delvis i brug med stationsbygning og postkontor, som begge kom til at bære navnet Brødeskov (og ikke Faurholm, som nogen engang havde foreslået).

Det var Frederiksværkbanen, som blev omlagt på strækningen fra Skævinge til Hillerød. Hidtil havde banen passeret Harløse, - (en del af den gamle banestrækning fra Freerslev Hegn til Hillerød er bevaret og fungerer i dag som cykelsti) - fremover blev det nu Gørløse, Nr. Herlev og Hestehave, som oplevede jernbanedriftens velsignelser.

Den 11. maj 1950:

**”GLÆDE OVER FREDERIKSVÆRKS-
BANENS NYE RUTE – ET SUK FRA
HARLØSE**

Paa den nye Banestrækning fra Gørløse til Hillerød, som Frederiksværksbanen indvier officielt i Morgen, reelt paa Søndag, er der,

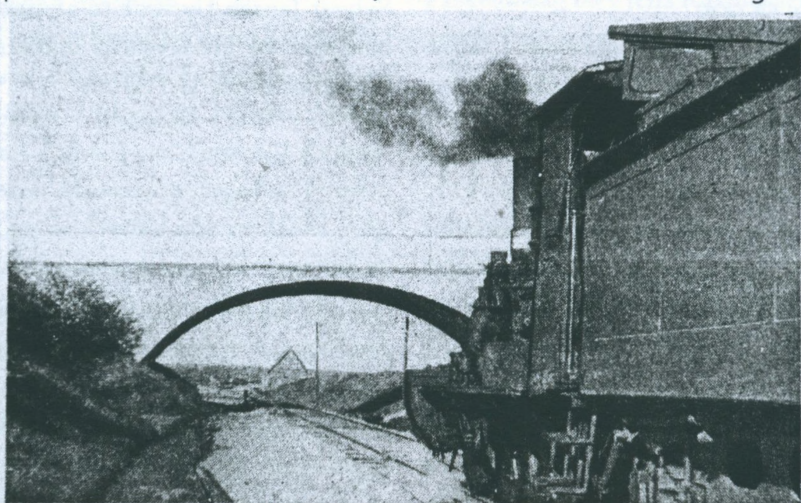
Året efter begyndte afviklingen af flyvepladsen i Nr. Herlev, idet Sylvest Jensen flyttede to af sine tre hangarer på Herlevgårds marker til Kristinesminde ved Århus.

som man ved to nye Stationer: i Gørløse og i Nr. Herlev. Vi har været en Tur ude at se paa dem. Arkitekt Lundqvist har tegnet dem. De ligner hinanden, har hver kostet 100,000 Kr. at bygge, og de tager sig godt ud i Landskabet. Brehm og Sørvin, Hillerød, har haft Murerarbejdet paa Gørløse Station, og Hansen og Graversen, Nr. Herlev, har bygget Stationen der.

Foruden Kontor, Ventesal, Pakbus o.s.v. er der indrettet udmærkede Beboelseslejligheder med store, gode Værelser, stort, dejligt Spisekøkken med Komfur, men ogsaa med Mulighed for Benyttelse af Elektricitet, indbyggede Skabe, Centralvarme o.s.v. til Stationspersonalet.

Direktør Kuhlman (Frederiksværksbanens direktør. o.l) har jo altid lidt spøg for. I Ventesalens Flisebeklædning er der hist og her indmuret Flisør med morsomme Karikaturer og Vittigheder, og paa det lille pæne W.C., hvis Dør kan overvaages fra Kontoret, er der ogsaa foran Siddepladsen en lille morsom Flise. Der er 10-Øres Automat, som maa benyttes af dem, der skal ind. Flisearbejdet er udført af Nivaa Flisefabrik. Paa Døren af

Togene ruller paa den ny Frederiksværkbane-Strækning

Paa Søndag, naar den ny Køreplan træder i Kraft, tager Frederiksværkbanen den ny Jernbaneforlægning i Brug i fuld Udstrækning, idet samtlige Tog herefter ledes over Gørlose og Nr. Herlev, den sidste Del af Turen ad det gamle Midtbanespor. Den ny Strækning er dog allerede aabnet for Godstrafik, og paa ovenstaaende Billede ses et Parti fra Viadukten ved Nr. Herlev med Stationsbygningen i Baggrunden.

En Medarbejder og en Fotograf fra Amtsavisen har været en Tur ude paa Strækningen, der især i Moryen forevises for en særligindbudt Kreds. (Vi henviser til Artiklen Side 3).

ues a
ede F
Stats
indfø
komm
syste
Mulig
at gi
sætte
Med
fra C
fikom
villen
fiken
lighet
Billet
peket
ved F
I A
fra V
kan
bedre
at St
med
at R
halve

L
F
P

Ford
F
Parti
til et
tutio
Kl. 1

Baneindvielsen 11. maj 1950. Frederiksborg Amts Avis. Affotograferet af Allan Nørgaard.

et nødvendigt Rum for Herrer med Adgang ude fra Perronen kom der hverken til at staa "For Herrer" eller "Pissoir". Direktør Kuhlman har skrækkelige Erfaringer i den Retning fra en jydsk Bane, hvor den franske Betegnelse var bleven radbrækket og forkortet i ubyggelig Grad, da Indvielsen fandt Sted. I Gørlose og Nr. Herlev bliver der paa Døren til "Forargelsens Rum" anbragt en Kvadrat, hvorpaa man ser afbildet en Lygtepæl og en Hund i en talende Situation. Saa kan man selv regne sig til Resten!"

"Selvfølgelig kan man ikke vente, at Forlægningen hilses med lige saa stor Glæde i Harløse, hvor Stationen forsvinder som paa Stederne, hvor der oprettes nye Stationer. Vi har prøvet at komme i Forbindelse med Sogneraadformand, Landpostbud Henry Petersen, for at høre hans Mening om Nedlæggelsen af Harløse Station. Vi traf ham imidlertid ikke, men Kommunesekretær Mortensen udtalte i hans Sted, at det ikke kan nægtes, at Befolkningen i Harløse føler sig noget tilsidesat."

"Om Harløsernes Sørgmodighed siger Direktøren:

- Jeg føler med dem, men der er intet at gøre ved det. Beboerne burde have støttet Banen kraftigere i rette Tid. Nu er det for sent."

Harløse Station blev solgt til Proprietær Chabot, Lønsgaard, som ville anvende den til Fodermesterbolig.

Den 13. maj 1950:

"MED FLAG OG SANG HILSTES SKINNEBUSSEN I NR. HERLEV OG GØRLØSE

Frederiksværkbanen indviede officielt sin nye Strækning i Gaar. Og i Morgen kører togene for det almindelige Publikum over Hestehave, Nr. Herlev og Gørløse. Vejret var straalende – men det er vel ingen Hemmelighed. Der var over 100 Mennesker med til Indvielsen. De mange Gæster samledes paa Hillerød Station, og med den flagpyntede Skinnebus og Paabængsvogne kørte man præcis Kl. 10,25 ud paa den historiske Tur. Udefter gik det ad den gamle Rute, men hjemefter kørte Selskabet ad det nye Spor fra Skøvinge til det flagsmykkede Gørløse, hvor der gjordes Holdt.

I Nr. Herlev var der en flot Flagallé helt oppe fra Vejen. Her sang Skolebørn under Lærerinden, Fru Kaarup Nielsens Ledelse "Der er et yndigt Land".

Sogneraadformand C. Hansen udtalte, at det var en stor Dag for Byen. Man havde

næsten mistet Troen paa, at Nr. Herlev nogensinde vilde faa Bane, men nu er det alligevel lykkedes. Vi haaber, den bliver et godt Aktiv til Glæde for Beboerne. Frederiksværkbanen leve!

Efter hjemkomsten til Hillerød kørte Selskabet i Rutebiler til "Leidersdorff", hvor Banen havde inviteret paa Frokost. Den blev meget livlig med et Utal af Taler."

Jo, der var glæde i Nr. Herlev over Frederiksværkbanens forlægning. Men ikke ret længe, for det viste sig, at ganske mange skinnebusser havde den for Nr. Herlev-beboerne kedelige vane at passere Brødeskov Station uden at standse! Især i aftenimerne.

Den 7. september 1951:

"NR. HERLEV-BEBOERNE UTILFREDSE MED FREDERIKSVÆRKBANEN

Paa Nr. Herlev Sogneraadets Møde i Forgaars drøftedes Spørgsmaalet om Frederiksværkbanens Betjening af Nr. Herlevs Beboere, og Sogneraadet vedtog at tilstille Banens Direktion en Skrivelse, hvori man kræver flere Tog sat ind paa Forbindelsen mellem Brødskov – Hillerød og omvendt i Aftenimerne.

Ifølge Skrivelsen ønsker man en Togforbindelse fra Brødskov mod Hillerød mellem Kl. 19-20, og en Forbindelse i modsat Retning mellem Kl. 22 og 23. Det er netop paa denne Tid, Nr. Herlevs Beboere ønsker

at bruge Banen, naar de om Aftenen skal en Tur til Hillerød. I Køreplanen passeres Stationen af mange Tog i Løbet af Aftenen i begge Retninger, men de standser ikke. Der er fra Hillrød om Aftenen intet Tog mellem Kl. 20,19 og 0,19, som standser ved Brøde Skov. Saaledes kører Toget Kl. 22,18 forbi, og i den anden Retning er Forbindelsen ikke bedre.

Man afventer nu Svar fra Banens Direktion, og selv om der paa Mødet ikke blev vedtaget noget, blev det drøftet, hvorvidt man

skulde henvende sig til Rutebilforbindelserne og bede disse betjene Kommunen, hvis Banen stiller sig afvisende.”

Ifølge Amtsavisen den 11. oktober 1951 blev sognerådets klage imødekommet af banen, således at toget standsede kl. 17.30 ved Brødeskov Station i retning mod Hillerød, og toget fra Hillerød kl. 22,18 standsede ved Brødeskov.

LOVENS ARM ER LANG

Lovens lange arm strakte sig også i al sin nidkærhed over Nr. Herlev sogn. Min gamle far, som en decemberaften i 1949 trampede hjemad på sin skærveknuser af en cykel i modvind fra Hillerød til Nr. Herlev med et juletræ under armen, blev standset af politiet for manglende cykellygte og katteøje. Det kunne læses i avisen dagen efter og gav skår i juleglæden.

Følgende to domsafsigelser synes – med nutidens øjne - umiddelbart at være ude af proportion med de begåede handlinger:

Den 10. januar 1953:

”BETINGET STRAF FOR CYKLETYVERI
En 20-aarig ung Mand fra Nr. Herlev er

ved Retten i Hillerød blevet idømt 60 Dages Fængsel for en Aften i December Maaned 1951 at have stjaalet en Cykle til en Værdi af 130 Kr., der henstod uafklaaset i Cyklestativet ved Hillerød Jernbanestation. Den dømte er ustraffet, og Dommen gøres betinget med en Prøvetid i 3 Aar og Tilsyn af Dansk Forsorgsselskab.”

Den 11. september 1953:

”KOSTBARE FORSEELSER

En ung Landbrugsmedhjælper fra Freerslev er ved Retten i Hillerød blevet idømt en betinget Fængselsstraf paa 40 Dage med en Prøvetid paa 3 Aar i Anledning af, at han havde stjaalet et Par Gummistøvler fra sin Husbond og rejst med Statsbanerne fra København til Fredericia uden Billet.”

Medlemsbladet

Kære medlemmer

Som det tydeligt fremgår har Lokalthistorisk Forenings medlemsblad ændret udseende, og det er der flere grunde til.

Det vil være de fleste af vore læsere bekendt, at statens bladtilskudsordning er skåret væk. Dette bevirker, at det bliver dyrere, at udsende vores blad. Derfor har vi foretaget et par ændringer.

For det første er formatet nu A5. Det betyder at bladet kan sendes som standardbrev i en almindelig C5 konvolut.

Desuden vil bladet kun udkomme 3 gange om året.

Hvis I læser kolofonen, vil I se at der er kommet en ny redaktion. Eva Holm-Nielsen har valgt at træde tilbage som redaktør. Hun har haft dette hverv i mange år, og har gjort et stort arbejde. Hun vil blive svær at erstatte, og indtil vi får et nyt emne til redaktørposten, prøver vi at deles om arbejdet.

Hvis I, kære læsere, har lyst til at skrive i bladet, eller kender nogen der har interessante historier fra det gamle Hillerød, er I meget velkomne til at kontakte eller sende stoffet til undertegnede.

Venlig hilsen

Margrethe Krogh Sørensen

Formand

HVEM – HVAD – HVOR – HVORNÅR ???

Dette foto stammer fra samlingen af Rathsach-fotografier. Sted og personer er ukendte.

Theodor Carl Christian Voss Rathsach (1839-1911) fungerede som fotograf i Hillerød fra 1865 og frem til sin død. Carl Rathsach havde først atelier i Mørkegade (Østergade) og senere Slotsgade 41.

Oplysninger om billedet til Lisbet Schacht Hansen, Lokalhistorisk Arkiv.
Telefon 48 20 19 15

Lokalhistorisk Forening støttes af:

C. A. Andersen malerfirma - Statsautoriseret Revisionsaktieselskab Ernst & Young - Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg - Dines Jørgensen. Rådgivende ingeniører - FO Arbejdernes Fællesorganisations Byggeaktieselskab - Hillerød Bibliotek - Hillerød Borgerstiftelse - Hillerød Industri- og Håndværkerforening - Hillerød Kommune - Høvelt Electric - Lokalbanken - Nykredit - Ristorante La Perla - Ullerød Brugsforening - Unidanmark-fonden